

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a **CORVIN**
Lankiadó P. T.

DÉLI HIRLAP

A timiştorontali törvényszék bej. sz. 83 (Dos. No. 934/1938)
Alapította: **Dr. VUCHEŢICH ENDRÉ**
és **Dr. VÁRNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunităţii Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

Kemény harcok Catania előtt

Rómát többszáz négymotoros bombavető három órán át támadta — 350 tonna bombát zúdítottak az olasz fővárosra

Tovább tart az elhárító csata Orel körzetében

A keleti hadszíntéren tegnap is főleg Orel körzetében voltak súlyos harcok. A Szovjet erős gyalogsági és páncélos kötelékekkel támad. A németek egyes helyeken ellentámadásba mentek át és visszavetették az oroszokat, más helyeken pedig, elkésredet harcokban, sikertült megállásra kényszerítették a szovjet erőket. A német jelentések továbbra is kiemelik légerő nagy szerepét az elhárító harcokban.

Kemény elhárító küzdelmet jelentenek a szicíliai hadszíntérről is. Egy római Stefani-jelentés megállapítja, hogy a német-olasz erőknek Catania előtt, a várostól délre húzódó állásokban sikerült megakadályozniuk a 3. olt hadsereg áttörési kísérleteit. Eisenhower amerikai tábornok csapatai tegnap három kilométernyire alottak Catania előtt, a Hermann Göring-hadosztály ellenállása azonban itt rendkívül heves és súlyos veszteségeket okoz a szövetségeseknek. A jelentések megállapítják, hogy a szicíliai hadszíntér sulypontja Enna a városa. Ez a középsziacíliai helység — mint már vasárnap helyzetképünkben jeleztük — földrajzi fekvésénél fogva, valamint azért, mert onnan ágaznak el a vasutak és ilyenformán uralja a sziget közlekedési hálózatát, a további hadműveletek szempontjából fontos szerepet játszik. A szövetségesek számára Enna birtokbavétele azért is fontos lenne, mert lehetővé tenné Catania túlhaladását. A helyzet jelenleg az, hogy a tengely-erők mint Catanianál, mind Ennatól délre húzódó állásokban szívesen védelmeznek minden talpalatnyi földet a súlyos veszteségek miatt újabb erők bevetésére kényszerült ellen-séggel szemben, — mondják Rómában.

Róma bombázása

A keddi reggeli olasz sajtó Róma bombázásának hatása alatt áll. A lapok a többi közt ismerik azt a szövetséges forrásból származó jelentést is, mely szerint az angolok az olasz fővárosra 350 tonna bombát zúdítottak az olasz fővárosra. A Popolo di Roma című lap kiemeli a San Lorenzo bazilika elpusztítását, melyre „nem sokkal azután került sor, hogy Roosevelt bejelentette a pápai államhoz tartozó birtokok és emlékművek megkímélését.” Az első célpont, amit az angolok repülői Rómában eltaláltak, történelmi emlékmű volt, — írja a lap. A Messaggero című római lap legújabb száma ismereti a néhány nappal ezelőtt elhangzott szövetséges nyilatkozatokat Róma megtámadására vonatkozóan. Az északafrikai szövetséges főhadiszálláson kijelentették a minap — írja a Messaggero — hogy a Róma bombázására induló pilóták különleges oktatásban részesülnek, azzal a céllal, hogy a vallási és kulturális fontosságú épületek sértetlenek maradjanak. Közölték Agirban azt is, hogy „fényes nappal fogják támadni Rómát, nehogy a műemlékekben kárt tegyenek. Róma lakossága meggyőződhet majd a brit és amerikai pilóták pontos célzásairól.” Ezzel szemben az események azt mutatják — fejezi be cikkét a Messaggero — hogy már az első bombatámadás alkalmából oly kulturális értékeket találtak

Öfelsége I. Mihai király és Antonescu tábornagy jelenlétében avatták fel az új hadnagyokat

Az államvezető-marsall nagyhatású beszédet intézett az új tiszti évfárhoz

ÖFELSÉGE I. MIHAI KIRÁLY

Mint már arról tegnapi számunkban röviden megemlékeztünk, nagyszabású katonai ünnepség keretében folyt le Sibiu-Nagyszébenben a katonatiszti iskolák 1943-as évfáratu végzett növendékeinek tisztte avatása s a harcokban kitünt hadosztályok és ezredek kitüntése.

A város már a korareggeli órákban fellebögözve, ünnepi köntösben várta az uralkodót és az államvezetőt. A környékbeli falvak román lakossága ünnepi ruhában nagyszámmal érkezett a sibiu-nagyszébebe ünnepségre.

Elsőnek Antonescu Ion tábornagy-államvezető különvonata gördült be a zászlókkal és lombfűzrésekkel díszített pályaudvarra. Az államvezető meghallgatja a parancsnokló tábornok jelentését, bemutatják neki a tiszteletére kivonult helyi előkelőségeket, majd ellép a díszszárad előtt. Az államvezető különvonatán érkezett meg Antonescu Mihai

helyettes miniszterelnök, Pantazi tábornok nemzetvédelmi miniszter, Vasiliu tábornok belügyi államtitkár Sova tábornok tengerészeti és Jienescu tábornok légügyi államtitkár.

Röviddel az államvezető különvonata után futott be Öfelsége I. Mihai király vonata. Az uralkodót az államvezető és a helyettes miniszterelnök üdvözölte, majd ezt követően Macici tábornok jelentést tett, utána pedig a királyhimnusz hangjai mellett a király ellépett a kivonult díszszárad sorfala előtt.

Öfelsége és kísérete néhány percig a pályaudvaron tartózkodott, majd az uralkodó és az államvezető kíséretüktől követve, gépkocsiba szállott s a városba vezető utvonalon felsorakozott lakosság lelkes éljenzése közepette a Regele Ferdinand-terre, az ünnepség színhelyére ment. Ott Öfelsége I. Mihai király és Antonescu Ion tábornagy-államvezető szemlét tartott a négyosztályos felsorakozott új hadnagyok felett, ez után pedig Antonescu Mihai helyettes miniszterelnökkel együtt a királyi tribünön foglaltak helyet.

A díszemlényről jobbra és balra helyezkedtek el a meghívott előkelőségek, élükön Balan Nicolae erdélyi ortodox érsekkel, Antonescu Ion tábornagy-államvezető hitvesével és Goga Octavian övezvével. Ott voltak a Bucurestiben működő külföldi katonai attasék, továbbá Hatieganu Iuliu egyetemi rektor vezetésével a kari dékánok és Papp Ion táblai főnökök mögött a bírói kar.

KATONAI EGYSÉGEK KITÜNTETÉSE

Clopron Partenie tábori püspök fényes papi segédlettel bemutatott istentisztelete után a kitüntetés átnyújtására váró ezredezászlókat a zászlóorségek a királyi emelvény előtt sorakoztatják fel. Hadsereg-napparancsban való háromszori dicséret miatt kitüntetésben részesült az 1., 2. és 4. hegyi hadosz-

ANTONESCU ION TABORNAGY

tály, valamint az 5., 6. és 8. lovas-hadosztály. A kitüntetett hadosztályok zászlóorsége díszmenetben vonul el az emelvény előtt. Ezt követi a kitünt ezredek zászlajára az adományozott rendjel feltűzése: a 4. erődírményi tüzezerred, a 3. és 20. tüzezerred, a 14. és 16. Dorobanti-ezred, továbbá az 5. és 6. hegyi tüzezerstály részesült kitüntetésben.

Ekkor a tizennégy tisztiiskola évfolyam-elsője lépett a királyi tribün elé s átadta a jövő évben végző egyik bajtársának az iskola lobogóját megöröszésre.

Öfelsége ezt követően első ízben vett részt az 1941-es, 1942-es és 1943-as tisztiiskolai évfolyam-elsők részére adományozott díszkard átnyújtási szertartásban. Egymásután vonulnak fel a két év előtt, a tavaly és az idén hadraggy avatott legjobbak. Nevükben a gyalogos tisztiiskola idei évfolyam-elsője szólott az uralkodóhoz és az államvezetőhöz, hűséget, az eskü megtartását fogadva.

Antonescu tábornagy beszéde az új hadnagyokhoz

Az elhangzott szavakra Antonescu tábornagy — államvezető — válaszolt. Nagyhatású beszédében hangsúlyozta, hogy a hadsereg: maga a nemzet. Hangoztatta a román nemzet életéréjébe vetett töretlen hitét. Utalt a kereszténységért évszázadokon át hozott áldozatokra, valamint arra, hogy a román nemzet mindig tiszteletben tartotta a jog szent törvényeit és a becsület parancsait s megtette kötelességét földjével, latin hitével és Európával szemben. Sohasem vezette gyűlölet másokkal szemben. A román nép méltósággal viselte az összes megpróbáltatásokat és mindig jelen-nel felelt, valahányszor Európa keresztény hite, vagy a társadalmi rend törvénye verőáldozatot kért. Hangoztatta ezután, hogy a román hadsereg hősié áldozat-

ai révén a kelet földje felszabadult. Az egész nemzet a teljesített kötelesség nyugamával tekint a jövőbe. Lelkes szavakkal felhívta az új hadnagyokat, hogy legyenek méltók az országhoz, amelyben a büszkeség és méltóság mindig együtt járt az ember-séggel. A román katona áldozta, amelyet a haza földjének megvédéséért hozott. kötelezettséget jelent az új tiszti nemzedék számára. Közölte, hogy az új évfárat a „Mihai Viteazul évfárat” nevet kapta. Erre a névre — ugymond — amelyet az ország királya is visel, az új évfáratnak méltónak kell lennie, ezt parancsolja az államvezető, ezt parancsolja a nemzet és azt parancsolja a történelem. Hangsúlyozta végül, hogy meg legyen mindig nyugta ennek az évfáratnak, amíg a

román igazság nem válik valóra az ért, hogy a román becsület örökké ugyanaz maradjon, mint amelyet az ősi; hozdottak gondolataikban, Trajánától és Decébáltól a vajdákig és a királyokig.

A lelkes és hosszantartó éljenzéssel fogadott beszédet díszfelvonulás követte.

Amíg az uralkodó és az államvezető beirta nevét a tisztiiskolák aranykönyvébe, a fiatal hadnagyok felsorakoztak a felvonulásra. A felvonulással az ünnepség véget ért.

Öfelsége délben az államvezető rendezte díszelőben jelent meg, majd délután a meghívottak a lovassági iskola bemutatóját tekintették meg.

el, amelyeket az angolszászok sohasem pótolhatnak az európai művelődés számára.

×

Svájci laprtesülések rámutatnak arra, hogy mértékaadó angolszász helyen ismételtlen és világosan bejelentették, hogy ha katonai szempontból szükségesnek tartják, Rómát is bombázni fogják. Sem Churchill brit miniszterelnök, sem Eden angol külügyminiszter nem hagyott kétséget a felől hogy angol lé-

gierő nem késlekedik Róma bombázásával, ha azt a hadvezetés követelményei szükségessé teszik. A támadás terveét gondosan előkészítették. Londonban kijelentették, hogy bombázni fogják Róma katonai célpontjait akkor is, ha fennáll annak lehetősége, hogy esetleg történelmi emlékművek is megsérüljenek, — állapítják meg a svájci lapok.

A Vatikán

A német távirati iroda vatikáni körök értesülésére hivatkozva azt jelenti, hogy

XII. Pius pápa a San Lorenzo bazilikát ért bombatámadás miatt erőlyes tiltakozó jegyzéket szándékozik intézni Londonhoz és Washingtonhoz. A Stefani jelentése beszámol arról, hogy a pápa felekereste a bombasújtotta ősi bazilikát és a veranói temetőt is, melyben a Pacelli-család sírholtját és kápolnáját szintén találat érte. Tudvalévő, hogy ebben a sírholtban nyugszanak a pápa szülei.

(—r)

Jelentéseink a harcterekről

Orel körzetében egyes helyeken visszavetették, más helyeken megállásra kényszerítették a nagy erővel támadó szovjet csapatokat

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti harctéren a Szovjet támadása az arcvonal ellen tegnap is a légierő által kitűnően támogatott német csapatok eredményes elhárításán megihusult. E harcok közben a Szovjet újabb 562 páncélost veszített.

A kubáni kidőnéi a Krimszkájtól nyugatra levő magaslati állás ellen intézett több ellenséges támadás kudarccal valott. Részben már a készenléti állásokban szétverték a szovjet csapatokat.

A Szovjet, további erősítések harcra vetésével. A Minsznál és a Donec központi folyásánál megismételte heves áttörési támadásait. Kémény és váltakozó harcok azonban visszautasították ezeket a támadásokat.

Mialatt a Bjelgorodtól északra levő területen csupán helyi jelentőségű

170 halottja és 1659 sebesülte van Róma bombázásának

RÓMA. (Rador). Az 1151-ik olasz hadijelentés:

Szicília szigetén a tengelycsapatok felfejlődésük egész hosszán szivószon ellenállnak az ellenség fokozódó nyomásának. Sziciliától keletre olasz tengeralfutárók elsüllyesztettek egy 3000 tonnás gőzöst, míg egy másik nagy tonnatartalmú gőzöst megtorpedóztak. Torpedóvető repülőgépek elsüllyesztettek egy közepes nagyságú kereskedelmi hajót, egy ismeretlen asztályba tartozó hadihajót pedig megrongáltak.

Olasz és német bombázó repülőgépek Augusta és la Valetta kikötőjében ott horgonyzó hajókat rongáltak meg.

A Rómát három órán keresztül bombázó többszáz amerikai négymotoros repülőgép nagyon súlyos károkat okozott. Különösen súlyos találatok érték a San Lorenzo bazilikát, a Verano temetőt, az egyetemi városrészt, a poliklinika kórházombját, valamint a prenestinai és latinai munkásházákat. A támadás jelgári áldozatainak száma eddigi jelentés szerint 170 halott és 1659 sebesült. A lakosság a légvédelem alatt és után példátlanul és fegyelmezett magatartást tanúsított. A légvédelmi tüzérség hét, a vadászpilóták egy ellenséges repülőgépet elpusztítottak.

A hétfőről keddre hajló éjszaka az ellenséges légierő Nápolyt, továbbá Campania és Latium több kisebb helységét támadta. Némi anyagi kárt jelentenek; az áldozatok száma csekély.

A PAPA ELHAGYTA A Vatikánt

Róma. XII. Pius pápa fogadta Fossati bíborost, Torinó érsekét, aki jelentést tett a Torinó bombázásokról. A pápa kijelentette, hogy mélyen együtt érez a megpróbáltatott néppel, majd nyilatkozott Róma bombázásával kapcsolatban is és kijelentette, hogy ez volt életének legkegyetlenebb megpróbáltatása. XII. Pius pápa a háború kitörése óta most hagyta el első ízben a Vatikánt, hogy meg-

ellenes részátadásokat jelentettek, az alatt a súlyos elhárító harcok Orel körzetében tovább tartanak. Heves ellenátadásokkal a bolsevistákat egyes helyeken visszavetették, más helyeken a német csapatok elkeseredett harcokban megállásra kényszerítették az erős ellenséges gyalogsági és páncélos erők támadásait.

Szicília szigetén erős ellenséges gyalogsági és páncélos erők számos támadását kemény harcokban és a németi közleharci repülőgépek közreműködésével visszaverték. A német és olasz légierő az ellenség szállító-flottája ellen tegnap is jó eredménnyel folytatta támadásait. E támadások során többek között egy 10.000 tonna tartalommal nagyobb ellenséges szállítóhajót bombatalálattal elsüllyesztettek. Az elmúlt éjszaka német harci repülőgépek Málta szigetét támadták.

tekintse a bombatalát által tönkrement San Lorenzo bazilikát és erkölcsi segítséget nyújtson megjelensévével a bombatámadás által sújtott népek.

A PAPA ADOMÁNYA A BOMBAKÁROSULTAKNAK

Róma. Vatikánvárosból származó hírek szerint XII. Pius pápa hatvan ezer lirát adományozott a San Lorenzo-városnegyed lakosságának támogatására,

XII. Pius pápa a San Lorenzo bazilika romjainál

Róma. (Stefani). XII. Pius pápa hétfőn délelőtt meglátogatta a Róma bombázásakor erősen megrongálódott San Lorenzo bazilikát. A San Lorenzo, mint ismeretes, Róma hét ősi bazilikájának egyike. A pápa több bíboros kíséretében letérdelt a romoknál és az egybegyűlt emberek tizezeivel imádkozott, majd megáldotta a jelenlevőket.

BOMBAK HULLOTTAK A CAMPO VERANORA IS

A San Lorenzo templom Róma egyik legregibb temploma. Eredetileg még Nagy Konstantin császár idejében, a IV. században építették át. Mint neve mutatja — „San Lorenzo fuori le Mura” — az örök város falain kívül létesült, azonban ősidőktől fogva egyik leginkább látogatott temploma volt Rómának. Közvetlenül a világhírű ró-

Az olasz uralkodópár a bombasújtotta helyeken

Róma. (Stefani). Viktor Emánuel olasz király és császár a Róma ellen intézett légítámadás után a császárnéval együtt meglátogatta a bombasújtotta helyeket. A király és császár azután meglátogatta több kórházban a sebesülteket is. A lakosság hódolattal és szeretettel vette körül mindenütt az uralkodópárt.

FRANCIA VÁROSOK BOMBÁZÁSA

Párizs. (Stefani). Brit légi alakulatok ismét bombázták Franciaország északi és északkeleti városait. Lakóházakban jelentős károkat okoztak s a lakosság körében sok áldozata van a támadásnak. Legsúlyosabban Besancon és Belliard helységeket érintette a bombatámadás. Ez utóbbi helység-

melyet különösképpen sújtott a bomba-támadás. Tékintettel azonban arra, hogy később kiderült, hogy más városnegyedekben is veszteségei voltak a lakosságnak, a pápa ezt az összeget fel-emelte.

A bombatámadást követő éjszakán hajléktalanok vált emberek száza aludtak a Szent Péter templom előtt, a teret övező oszlopcarnokban.

A Vajkában mátlól kezdődően mindaddig, amíg a helyzet nem változik, szünetelni fognak a kihallgatások.

NST-JELENTÉS MOSZKVA MAGATARTÁSÁRÓL

Gen f. (DNB). A Nemzetközi Sajtótudósítói jelentése szerint a moszkvai katonai körök magatartása a sziciliái támadással kapcsolatban mindinkább barátságosabb és gunyosabb. A Moszkvában angol nyelven megjelenő hivatalos lap kijelenti, hogy a Szicília elleni támadást nem lehet az Európába általuk kívánt második frontnak nevezni. Az igazi második front Európában még várja magára. A moszkvai lap ezt a következtetést abból vonja le, hogy a németek egyáltalában nem hagyják magukat a keleti arcvonalról, mint döntő fronttól eltéríteni. A Szovjet még mindig nem látja a keleti arcvonalon várt megkönnyebbülést.

mai temető, a Campo Verano mellett fekszik. A hétfő reggeli bombatámadás alkalmából a bazilika előcsarnoka, gyönyörű freskóival és márványoszlopaival, romba-dólt. Megsérült a bazilika főoltára és kórusa is.

Egy újabb római jelentés szerint bombák hullottak a temetőre, a Campo Verano-ra is. A pápa meglátogatta a temetőt is, ahol a többi között a Pacelli család sírboltját is megrongálták a bombák.

A PAPA ERÉLYES TILTAKOZÁSÁT VÁRJAK

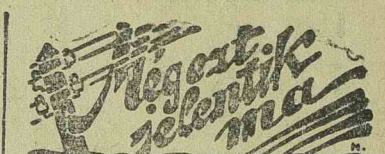
Róma. (Rador). A német távirati iroda, a DNB jelenti: Jól tájékozott vatikáni körök értesülése szerint a pápa a római San Lorenzo templom bombázása miatt erélyes hangú tiltakozó jegyzéket szándékozik Churchillhez és Roosevelthez intézni.

Az olasz uralkodópár a bombasújtotta helyeken

ben száz halottja, kétszáz súlyos és háromszáz könnyű sebesülte van a bombázásnak. Észak-Franciaországban az utóbbi napok bombatámadásai következtében különösen Aveyille és Dieppe helységek szenvedtek a legtöbb kárt.

A PICCOLLO RÓMA MAGATARTÁSÁRÓL

Róma. Az olasz főváros ellen intézett első ellenséges légi támadással kapcsolatosan a Piccolo című olasz lap ezeket írja: Róma az ellenségnel ugyanazzal a férfias magatartással válaszolt, mint a többi olasz város. Az olasz nép egyetlen akaratszilka, amelyet semmi légi támadás nem rendít meg.

A FINN PARLAMENT MUNKAJA. (Helsinki). A finn parlament rendkívüli ülészaka mindössze néhány napos lesz és addig tart, amíg leárgyalják a kormány által beterjesztett törvényjavaslatokat. Azt hiszik, hogy a parlament a jövő héten már megkezdheti nyári szabadságát, amely október elejéig tart.

JEGYZŐKÖNYV A BORZALMAS VINCIOZAI LELETRŐL. (Berlin). A vinniczi vizsgálat eredményéről felvett jegyzőkönyvet a német birodalmi közegészségügyi minisztérium elé terjesztették. A jegyzőkönyvet 11 olasz, francia, román, magyar, finn, bolgár, belga, svéd, holland, horvát és szlovák orvos irta alá. A jegyzőkönyv többek között ezeket állapítja meg: A tömegsírokban majdnem kizárólag parasztek és munkások holtesteit találták. A halál oka: tarkólövés, közvetlen közelből. A holtestek a gödrökben összevissza heverték. Majdnem mindegyiknek a keze kötéllal volt összekötve. A női hullák kivételével valamennyien ruha van. Sok esetben a halál csak az elföldelés után állott be. Ugyanis számos hullának nyeldekliájében és légszövetében agyag volt, ami arra mutat, hogy élve kerültek a sírba. (DNB).

ARTALMATLANNA TETT KOMMUNISTÁK. (Szófia). Az egyik szófia forgalmi rendőr figyelmes lett két turistakihás, motorbiciklin haladó fiatal emberre és igazolásra szólította fel őket. A turisták azonban válaszként revolverlővéseket adtak le a rendőrről, aki a tüzelési viszonzatra s agyonlőtte az egyik lövedéggel. A másik erre bombát dobott a rendőrről, aki holtan rogyott össze. A motorkerékpáros elmenekült, de az egyik külhívárosan feltárolták és agyonlőtték. A két árturistáról kiderült, hogy veszedelmes kommunista ügynökök voltak.

NÉMET VASUTI SZERELVÉNYEK KÖLSZÖNÉSE TÜRÖKORSZÁGNAK ISZTAMBUL. A Német Távirati Iroda jelenti: Az utóbbi időben Törökországban a görögül anyagban nagy hiány mutatkozott. Ezért valamint tekintettel a török részről várt rendkívül jó termésre, Németország késznek mutatkozott 25 mozdonyt és 200 teherkocsit Törökországnak kölcsönképpen rendelkezésre bocsátani.

SVÉD-NÉMET ÁRUCSERE. (Stockholm). A svéd fővárosban befejeződtek azok a tárgyalások, amelyek nyolc nap óta svéd és német kormánybizottságok között folytak. A tárgyalások eredményeképpen létrejött az új svéd-német árucserre egyezmény, amely az eddigi árucseringest jelentékeny módon emeli.

PUSZTÍTÓ VIHAR PORT-SUDANBAN. (Antakia). Az afrikai Port Sudanban heves vihar pusztított, amely házakat rombolt le és hajókat tett tönkre. Nagy károk keletkeztek (DNB).

ÚJABB TERRORISTA MERÉNYLET PÁRIZSBAN. (Párizs). A nemzetközi tájékoztató iroda értesülése szerint a párizsi sajtó két újabb terrorista merényletről számol be. Az első merénylet áldozata, akit hátulról hat revolver lövéssel öltek meg, a pontoisei kerület rendőrkomszárusa. A második merénylet a francia néppárt egyik tagja ellen történt el, szintén revolverrel. Mindkét merénylet tettesei eltűntek. (DNB).

ELTEMETTEK AZ ELHUNYT ARGENTIN HELYETTES ÁLLAMELNÖKÖT. (Buenos-Aires). A szombaton elhunyt Sneyro ellentengernagyot, Argentína helyettes államelnökét hétfőn temették el teljes katonai pompával (DNB).

A politikai arcvonal

Berlin állásfoglalása

a sziciliái angolszász katonai közigazgatással szemben

Berlin. (Rador). A német távirati iroda, a DNB diplomáciai szerkesztője a Sziciliában „AMGOT” (Allied military government of occupied territories) néven bevezetett angolszász katonai közigazgatással foglalkozva rámutat arra, hogy a szövetségesek — mintha a hadműveleteket már be is fejezték volna — új rendszert vezettek be Sziciliában. A DNB szerkesztője szerint már az első szövetséges intézkedés ellentétben áll azzal az állítással, hogy csak katonai természetű lépésről van szó s hogy az Alexander tábornok vezetése alá rendelt szervezet nem szolgál politikai célokat. A szövetségesek első rendelete ugyanis nemcsak felosztatja a fasiszta pártot és hatályon ki-

vül helyezi az olasz korona jogokat, hanem — éppen úgy, mint Észak-Afrikában kimondja a faji egyenlőséget, ami a DNB szerkesztőjének megítélése szerint zsidó beavatkozásra mutat.

A DNB szerkesztője a továbbiakban Róma bombázásával és az olasz nép magatartásával foglalkozik. Hogy mit várhatnak az olaszok az amerikaiaktól, az Róma bombázásából látható, — hangoztatja a német távirati iroda hangadója — Rómát a pápának tett ünnepélyes ígéretek ellenére bombázták. Még nem ismeretesek az összes rongálások, melyeket okoztak. Ez a támadás az egész világ előtt gyűlöletes, mert Rómát szent helynek tekintik. Már most kitűnik azon-

ban, hogy a kulturális emlékművek megkímélése érdekében a pilótáknak adott utasítások ellenére a bombákat találatomra dobták le a város minden negyedére.

— Az angolok és amerikaiak felhívása nem jött a várt eredménnyel, hanem ellenkezőleg: csak megerősítették ezzel is az olasz lakosság ellenálló szellemét. Az olaszok határozott választ adtak Churchillnek és Rooseveltnek. Ez az olasz válasz, — mint a berlini sajtóból is kitűnik — a leghatalmasabb visszhangra talált német hivatalos körökben. A szövetséges Németország büszkén veszi tudomásul az olasz nép akaratainak megnyilvánulásait. — fejeződik be a DNB diplomáciai szerkesztőjének cikke.

Felfüggesztették az idei adók behajtását

Bucaresti. A pénzügyminisztérium — mint a Rador jelenti — nagyfontosságra rendeltetést adott ki. A rendelet, amelyet a minisztérium megküld valamennyi pénzügyigazgatóságnak, egy intézkedik, hogy az 1943—44. pénzügyi évre a kereskedelemben és iparban megállapított adók behajtását szeptember 1-ig felfüggeszék fel.

A miniszteri rendelet a továbbiakban közli, hogy szeptember 1-ig csak a múlt pénzügyi évre kivetett adók összegének enyhítő lehet az adókat bevételezni.

Azok a kereskedők és iparosok, akik a folyó pénzügyi évre kivetett adójuk ellen fellebbezéssel vagy felülvizsgálati kérelemmel éltek, nem részesülnek az adóbehajtás kedvezményében.

A török egysúly-politika gazdasági eredményei

II.

Törökország részben európai perem-állam, részben pedig (és elsősorban) **Kis-Ázsia** jelentékeny részét teszi; mégis geopolitikailag a Földközi-tengeri térség tartozván, gazdasági szempontból az európai gazdasági szférába illeszkedik be. Gazdasági irányvonalai, bár a bővelkedés az utóbbi években jelentékeny mértékben erősödtek gazdasági kapcsolatai, elsősorban is a kontinens felé mutatnak. Az utóbbi két évtized török gazdaságpolitikájában erőteljesen domborodott ki az a tendencia, hogy a török állam a dél-kelet-európai államokkal való kapcsolatát egyre nagyobb mértékben építse ki.

A török gazdasági szakértők számítások kifejezésre juttatták, hogy Törökország a délkelet-európai gazdasági tömbbe tartozik és elsősorban ennek keretében beillik igyekszik boldogulását megtalálni. A törökök délkelet-európai kapcsolataikat az utóbbi időben sem hanyagolták el. Bizonyította ennek a folyó év elején Romániával és Magyarországgal megkötött kereskedelmi szerződés.

A háborús évek folyamán Törökországnak különösen a bányáira lendült fel jelentős mértékben. Az országban hatalmas széntelepek vannak. E szénbányák kedvező előfeltételét jelentik a török nehézipar megteremtésének. Ebben az irányban a kezdő lépések már meg is történtek. Ennek annál is inkább megvan a lehetősége, mert Törökország vastartalma erőben bővelkedik. A török fémpar kialakulását azonban hátráltatja, hogy nem áll rendelkezésre elegendő mennyiségű vastörzselék. Ezért nemrégiben terveket dolgoztak ki a Dardanelleknél elhelyezett hajók kiemelésére, ami által legalább 200.000 tonnányi vastörzselékhez jutnának.

Ugyancsak rendkívüli mértékben fellendült a rézbányászat is. Az 1938-ban bányászott 2430 tonna rézzel szemben 1940-ban 7046 tonnát bányásztak. Az eddigi tervek szerint arra számítanak, hogy rövid időn belül sikerül a réztermelését évi 20.000 tonnára növelni! Ennek természetes következménye a rézkivitelnek rendkívüli mértékű fokozása lehet, hiszen Európa többi részeinek aránylag csekély a réztermelése.

A háborús években a török textilipar is nagyot fejlődött, bár textilárak tekintetében még mindig nagy a török behozatal. A textilipar fellendülésével szoros kapcsolatban áll a gyapottermelés fokozása.

Ami Törökország élelmiszerellátását illeti, ez kétségtelemmel megéri a háborús viszonyokat. Különösen a gabonaelátásban mutatkoznak erős zavarok. A török haderő nagy szükségletei, valamint annak következtében, hogy a török gabonakereskedelmét az elmúlt évben 50 százalékkal kevesebb gabonát szállították, mint amennyire számítottak, a gabonatermelés deficitje az 1942—43. évi elátlási évben kb. 2,5 millió tonna. Ennek következtében a semleges Törökország-

ISKOLÁINK SZÍNE ELŐTT

A szakszerű tehetség-kutatás és gyámolítás iskolája: az aradi római katolikus főgimnázium

Nagy József cikksorozata

Arad, július hó. Lelkembem még ott éj Argay püspöknek a sáv mélyéről jövő, szívekhez küldött izenete, és már szemben ülök Fischer Aladárral, az aradi római katolikus főgimnázium igazgatójával. Róla nagyon sokat kellene elmondanunk, mert nagyon sok oldalról kellene őt bemutatnunk olvasóinknak. De hadd beszéljen róla vallomása, holott beszélgetésünkben ez a szó, hogy "én" egyszerűen fordult elő, pedig minden szava mögött érzett, hogy az aradi katolikus gimnázium Fischer Aladár kerestül él, vált valósággá és hogy ez az iskola: maga Fischer Aladár kivétődött lelkiisége.

Első kérdésem az, hogy a nagyváros ad-e

valami különös színt,

valami jellegzetességet az iskolának? Kérem, mondjon el valamit az iskola eddigi életéből.

— Hát jó, — indul a beszélgetés — beszéljünk először a különöségről. A mi alma materünk először is nem régi, annál kevésbé ősi alapítású iskola. Aradon a minoriták régi gimnáziumát 1873-ban fölvaltotta a Bóbits-alapi kir. kat. főgimnázium, melyet 1919-ben a román állam nem ismert el felekezeti jellegűnek, az aradi római katolikus egyházközségnek azonban megengedte, hogy új iskolát nyisson s ennek elhelyezésére bérbe adta neki a régi polgári leányiskola épületet. Ebben az új iskolában tömörült a régi főgimnázium, a reáliskola és a leányfőgimnázium tanuló serege 1200-as létszámmal. 1922-ben az egyházközség öt millió költséggel az iskola számára új, saját épületet emelt. A tanítás az 1923/24. tanévben ebben kezdődött meg. Itt aztán mód adódott az alkotás lázának kiélésére, a semmiből való teremtés gyönyörűségére. Egynásútán alakultak a szertárak s a könyvtár, legnagyobb részt adományokból és saját munkából, mert az egyházközség anyagi erejét kiemertette az építkezés. A könyvtár állománya ma hétezer kötet, a természetrajzi szertár elég gazdag, ásványokban és kagylóokban valóságos dús, a fizikai és kémiai szertár lehetővé teszi az összes fontosabb kísérletek bemutatását, a rajz- és zene-szertár is megfelelő, a 200 négyzetméteres nagy tornaterem és a

tornaszertár minden modern igényt kielégít.

A kis emberek

mindvégig hiven kitartottak az iskola mellett, az szülők foglalkozásának a statisztikája az években esupa kisiparost, kiskereskedőt, munkást, alkalmazottat tüntet fel.

A mai helyzet felől érdeklődöm.

— 1941. szeptember 10-én épületünket, melyben a katolikus főgimnáziumon kívül időközben a katolikus elemi iskola és a katolikus tanonciskola is elhelyezést nyert, az állam katonai kórház céljára foglalta le. Így az első két tanév alatt a város különböző pontjain szétszortan kellett tanítanunk, 1942/43-ban pedig egy épületben ugyan, de nagyon szűkre szorítottan. Iskolánk büszke volt arra, hogy Aradon a háború rokkantjaiért a tanítás mindennapos kényelme és nyugalma rovására áldozatot hozhat.

Nehézségeket okoz a három évvel előtti hirtelen beállt nagy tanárihiány, mely a megmaradt tanároknak túlterhelését teszi szükségessé.

— Az a néhány növendékünk akit sorsa idekötött, szoros kapcsolatban maradt az iskolával s jelentős pénz- és munkáldozatot hoz érte — csendül meg az igazgató hangja. Jöfűlti, de szegénysorú tanulóinkat zenére tanítják vagy zeneoktatásukat fedezik, nyelvi órákat adnak törekvő szegény növendékeinknek vagy fizetik a nyelvi órákat, ebédre látják őket maguknál, behatóbb irodalmi ismereteket vezetnek őket s irányítják első szárnypótló gátsaikat, jelentős összegekkel járulnak jó tanulóink évvégi jutalmazásához.

Vendéjaink

szíve aranyból van s a vendéi címre büszkék nemcsak azok a fiúk, akik nálunk végeztek, hanem még a lányok is. Nagy örömmel hallom, az öregek és fiatalok összefogását. És még inkább örülök, amikor az igazgató a falu és a nagyváros összefogásáról beszél!

Az aradi társadalom tanulóink közül főleg a falusi javadiákokat hordja a tenyerén. Attól tartunk, hogy túl is kényeztetik őket, ami kívánatos keménységük rovására menne. Már régebben jertve vettük az Arad-környéki falvak tehetséges fiainak iskoláztatását, de csak három évvel, ezelőtt ért meg a dolgot a kivételre. Akkor hét tanuló emeltünk ki a falvakból, ma már 14-en vannak. Gondjaink életét biztosítjuk nekik s mivel nagyobb munkateljesítményt követelünk meg tőlük, élelmészüki kiadós és izletes. Azok az uri asszonyok,

KILENCEDIK KÖZLEMÉNY

akik felváltva főznek nekik, — nem tudok hibát kifejezést találni — a szívű szeretetét is beletűzik az ételükbe. Nekünk, tanároknak a munkájuk, a fejlődésük, az eredményeik szerencsés gyönyörűség. Mindegyikük külön, maga egyéniség, de mindegyiknek nagyszerű feje van, az egyiknek könnyed a gondolkodása, ezse elevenen jár, könnyen hibáz, de gyorsan javít, a másik nehezebben nyilatkozik meg, de holtbiztos az ítéleteiben s mindig fején találja a szöveget. Valóságos előre felénk a következő esztendő felé, melyben az első csoport már a IV. osztályt fogja elvégezni s néhány elszakít töltünk s vizsik a tanítóképzőbe, hogy mielőbb megkezdhessek majd falumunkájukat. Két év óta a kiválogatást nem egyszerűen az első osztály fölveteli vizséjének az eredményeitől tesszük függővé, hanem külön

szakszerű tehetségkutatás!

végzünk két napon át a sorak között s bizony már e kutatás közben is nem egyszer esünk ámulatba a tapasztaltságunkon.

Itt is beigazolódik-e az az elmélet, hogy a falusi első generáció valóban friss, új életet hoz az iskola vérkeringésébe? Milyen tapasztalatai vannak az első generáció munkabírásáról, megfelelt-e a várakozásnak ezek a kiválogatott falusi fiúk? — kérdezem.

— E falusi javadiákok fölfebb-fölfebb kerülve lassankint minden osztályban valóban megerősítik a vezető réteget, ami a munkáram fokozódását fogja jelenteni s azt, hogy mind több kiváló diák kerül ki majd iskolánkól. Eddigi eredményeinkkel is meg lehetünk elégedve. Eltekintve attól, hogy minden volt diákunk szépen végzett az egyetemeken s becsülettel állja meg helyét az életben, az elmúlt két évtized végzettjei között már is van kejtő, aki 30 éves kora előtt egyetemi tanár lety, kettőnél meg csak már rövid idő kérdése, hogy egyetemi tanszéket kapjon. Ez két volt diákunk ma már európai tekintély a román nyelvészetben.

Az egyenességre, nyitottságra való szoktatás különös gondját képezi iskolánkunk, elnökünk, Dr. Széll Lajos, esztendőnkint három tanuló tüntet ki

jellemdíjjal

s ezzel felkiáltójelezi meg azt az óhaját, hogy ifjaink ne csak tudjanak, hanem elsősorban jellemzilándságra és tisztas erkölcsre törekedjenek, mert jövőjüknek és népiüknek ez a legbiztosabb támasza és talpköve.

(Folytatjuk)

ban is a kenyér adagolásához voltak kénytelenek folyamodni. A török kenyéradag jelenleg 30 kgg. Törökország élelmiszerhiányát az angolszászok erőteljese nyívekeznek a maguk javára kihasználni. Az utóbbi időben jelentékeny angolszász gabonaszállítmányok érkeztek a török kikötőkbe. Természetesen, Törökország cselekvési szabadságának megőrzése végett mindent elkövet, hogy élelmiszer-önellátását fokozza. Jobb vetőmagvak és új trágyázási eljárások bevezetésével igyekeznek a föld hozamát növelni.

Törökország ellátási nehézségeiben nem kis szerepet játszik kereskedelmi flottájának fejletlensége. Ezt az angolszászok korán észrevették és saját érdekében arra törekednek, hogy részben a török kikötőberendezések kiépítésével, részben pedig kereskedelmi hajó rendelkezésre bocsátásával a török hajóparkot erősítsék.

A török kormány az utóbbi években különös gondot fordít a vasutálózat kiépítésére és a vasuti park szaporítására. A török vasuti hálózat intenzívebb kiépítése még Atatürk idejében megkez-

dődött. Addig a török vasutépítés kizárólag külföldi tőkeérdekeltségek kezében volt s így sokkal inkább szolgált a külföldi tőkés érdekeit, mint Törökország gazdasági és stratégiai céljait. Az utóbbi évek jelentékeny vasutépítési ellenére is a török vasuti hálózat európai viszonylatban fejletlen. Az utóbbi időben, különösen mióta az angolszász szállítások fokozódtak, Törökország igyekszik szorosabbra fogni kapcsolatait Iránnal és Irakkal is. Ezt a célt szolgálja annak az összesen 494 km. hosszú vasutvonalnak kiépítése, amely Törökországot az iráni és iraki határral összeköti.

Törökország vasutforgalma különösen a Németországgal való kereskedelmi kapcsolatok felénkülése óta az európai kontinens felé is jelentékenyen erősödött. Ez a vasuti forgalom a Maricza hidjainak helyreállítása óta teljesen zavartalanul folyik le.

Abban az esetben, ha Törökországnak sikerül mindvégig kívül maradnia a nagyhatalmak konfliktusán, az utóbbi évek termelésének jelentékeny mértékű fokozása, a közlekedés fejlesztése s fő-

képpen a mindkét hadviselő csoporttal fennálló kereskedelmi kapcsolatok ügyes kiaknázása révén a háború után soha nem remélt virágzásához juthat el

Svédország védelmi készültségének fokozása

Stockholm. A Nemzetközi Sajtóosztó jelent: A nyár folyamán még jobban fokozták Svédország védelmi készültségét s egész nyáron szakadatlanul tartanak kisebb kötelekben rendezett hadgyakorlatokat. A gyakorlatokba bevonják a helyi polgárlakulatokat is. Nyár végén azután hadseregkötelékben rendeznek nagygyakorlatot a légi haderő, a légvédelem és a partvédelmi tüzérség bevonásával. A hadosztálykötelékben rendezett hadgyakorlatok már negyed éve folynak s abból a körülményből, hogy a gyakorlatokat most a nyári hónapokban is folytatják, arra következtetnek, hogy a kormány szükségesnek és fontosnak tartja a nemzetvédelem minél nagyobb arányú fokozását.

— Eljárás az elsötétítési rendeletek be nem tartása miatt. Az illetékes timisoarai-temesvári hatóságok a legutóbb tartott ellenőrzés során büntető jegyzőkönyvet vettek fel azokról, akikről megállapították, hogy az elsötétítésre vonatkozó intézkedéseket csak hiányosan hajtották végre. Azokat, akik ellen megindították az eljárást, a büntető jegyzőkönyv alapján 2000 lejűl 200.000 lejig terjedő pénzbírsággal fogják sújtani. A hatóságok szigorú ellenőrzést gyakorolnak továbbra is, így mindenki igyekezzék lakását teljesen elsötétíteni. Az eljárást a következő timisoarai-temesvári lakosok ellen indították meg: Varga Mária Cameliel-utca 2, Schwartzberger, Farkas Imre, Blune Evira és Rosenfeld Adalbert Cameliel-utca 3, Persene Alexandru Hajdeu-utca 23, Mihab Adolf Geml-utca 2, Schmandt Ilona Fratii Brzești-utca 24, Malat Ioan Cermena-utca 22, Gavrița Ioan Cermena-utca 23, Bileșy József Noua-utca 35, Ignea Desideriu Cimitirului-utca 26, Lang Lajos Cermena-utca 22, Ijak Margit Asachi-utca 11, Nicoara Cornel Toma-utca 2, Eger Sándor, Pension Central, Seculi Constantin Paris-utca 3, Gimpel Miklós Bolintineanu-utca 10, Wolf Károly Bolintineanu-utca 11, Ghimber Mihály Asachi-utca 21, Pop Francisc és Bucokschy Ferenc Asachi-utca 22, Fischer Károly Asachi-utca 7.

— Aradi nyugdíjasok figyelmébe. Az aradi pénzügyigazgatóság nyugdíjigazgatósága közli, hogy az új nyugdíjörvény végrehajtásával kapcsolatban még nem érkezett utasítás a felettes hatóságoktól. Erre való tekintettel az ügyosztály kéri a nyugdíjasokat, hogy várjanak türelemmel, mert mielőtt a rendelkezés megérkezik, a sajtó útján azonnal nyilvánosságra hozzák.

— Önkéntes légvédelmi osztagok szervezése Sibiuban-Nagyszegbenben. A polgármesteri hivatal felhívja az 51 és 70 év közötti férfiakat, akik már nem katonakötelesek, valamint azokat az ifjakat, akik még nem teljesítettek katonai szolgálatot, hogy a megszervezendő önkéntes légvédelmi osztagokba jelentkezzenek. A jelentkezés július 25-től kezdődőleg történik a városháza légvédelmi hivatalában.

— A szikviz és sör új árai Tarnaveniben-Dicsőszentmártonban. (Saj. tud.) A közellátási hivatal a félliteres (kis) üveg szikviz árát 10, a literes (nagy) üveg árát 13 lejben állapította meg. A sörárak a következők: egy üveg sör 43, pohár 26, regál-pohár 19 lej.

— Bérkocsik új díjszabása Tarnaveniben-Dicsőszentmártonban. (Saj. tud.) A polgármesteri hivatal a bérkocsik részére az alábbi díjszabást állapította meg: a városból a vasuti állomásra vagy onnan a városba 50 lej, az üvegyárig 90 lej, a Nitrogén-gyárig 80 lej, esküvő, vagy temetés alkalmával 100 lej. A városban használt bérkocsik óránkénti díja 100 lej. Este 10 órától reggel 6 óráig a díjszabás 30 százalékkal drágább. A díjszabást a bérkocsikban látható helyen ki kell függeszteni. Fuvarozási díjak: tüzifa, cement, mész, gabona, vagy más áru 10 tonnáknál többet a vasuti állomásra a városba 3000 lej.

Keresünk mielőbbi belépésre **molnári** hosszú gyakorlattal. Egyesült Lakkyár, Timisoara II, Spl. Penas Curcanu! 4.

Tihencs

A hosszú életűek

Írta: MIKSZÁTH KÁLMÁN

A híres Gerge Istvánt látogattam meg egyszer. Ösmerhetnék a tekintetes urat az olvasók a „Tót atyafiakból”. De fölteszem, hogy nem ösmerik, azért hát elmondom, hogy csendbízós, de bírói hatáskörrel.

Gyerek voltam még, mikor utolszor voltam nála. Ott lakik egészen a hegyek között, nem messze a hatalmas erdőtől, a „Lopató”-tól, egy kis faluban, mély völgykatiában.

Údvára tele volt úgy nyarankint leanderekkel és mágvirágokkal. Amazokat a kisasszonyok kezelték, ezeket ő.

Egész raj falusi ember heverészett az ambíttuson. Asszonyok, aggastyánok, gyermekek. Mindnek valami ügye-baja volt s ő azt nagy passzióval intézte.

Egy délelőtt különös nagy bonyodalmas lopási ügygel bajoskodék. Volt benne vagy negyven tanu, úgy hogy délfele már egészen elunta s pihenésből más ügyet vett elő.

— Mi következik? — kérde az úrnakól.

— A Majgó Márton-féle lopás.

— Hadd jöjjön!

Ez a falusi bírónak szólt, ki rendesen ott állott a vádoltak háta mögött, hogy mindig megadhassa a szükséges felvilágosításokat.

A bíró kiparancsolta az eddigi ügy személyzetét s új alakokat tuzkolt be az ajtón nemsokára, melyek közt különösen feltűnt egy merő ősz aggastyán élénk fekete szemekkel s lazán félrecsuszott tüszővel a derekán. Pizkos, kurta inge alig ért a hónaaljáig, s látni engedte az öreg ember aszott testét: olyan volt színre, mintha már ötven esztendője lógott volna füstön.

— Hát kend mit keres itt, öreg atyus? — kérde Gerge uram nyájasan. Miféle ügyben van itt?

— En vagyok a Majgó Márton — felelte hány-veti hangon.

— Lehetetlen! Tudja-e, kendre azt fogják rá, hogy lopott de már az csak nem igaz ugy-e?

— Minek is tagadnám, tekintetes főkomiszáros uram.

Gerge uram, aki nagy tisztelője volt

az öreg kornak, kiejtette szájából a tajtékpipáját esodálczásában. Csak az Isten őrizte, hogy össze nem tört.

— Oh, óh! Hány éves kend?

— Nyolcvanhat leszek aratáskor.

Gerge elfordítá fejét tőle, s kemény, ropogó hangon fedde meg:

— Vén bunós, kinek az Istenhez kellene már térnie s ahelyett most kezdi a lopást. Nem szégyeli magát?

— Az apám vett rá — mentegetőzik Majgó Márton.

— Micsoda? — ugrott fel Gerge, kis fiát hirtelen lerázza térdéről. Kendnek élő apja van? Lehetetlen!

— Magammal hoztam — jegyzte meg a bíró s kinyitván az ajtót, kiküldött:

— Az öreg Majgó!

Sajátságos alak gurult be fűrgén az ajtón, összetöppörödve, mint a sün, feje egészen hátrahúzódott a vállapockál közé, hasa előre nyult, a koponyáján egyetlen hajszál sem volt, hanem olyan sűrűn és rendszeresen tormódtak ott egymás mellett a ránczok, hogy kötött pamutsapkának látszottak.

Gergének össze kellett magát szednie előbb, hogy szólhasson.

— Kend ennek az embernek az apja?

— En volnék — felelé idősebb Majgó kelleetlenül.

— Majgó Márton azzal vádolja, hogy kend vette rá a lopásra.

Az Atya egy haragos, szigorú pillantást lövél fia felé.

— Igenis, apám veté rá... ismétlé a fiatal Majgó.

— Hallgass, te taeskö! — kiáltá az idősebb Majgó dühösen — s egy ügyes, alig észrevehető mozdulattal úgy arcul teremtette az árulkozó fiút, hogy a csattanása beillett volna valami apró felföldi faluba puskalövésnek is. — Szemtelen fattyu kölyök! Még az apja ellen mer vádaskodni. No iszen, kerülj csak haza, majd megtanítalak az anyáddal méresre!

Hanem ezzel ugyan rá nem isjeztett, mert a fiatal Majgó nagyon jól tudta, hogy nem egyhamar kerül haza... legjobb esetben három—négy év múlva, — körülbelül kilencven esztendő korában.

Féltannyi sebesült hal meg a mai világháboruban, mint az előzőben

A háborus sebeszet kérdése sohasem volt időszerűbb, mint éppen ma. Minden nemzetnek érdeke, hogy a háboruban megsebesült katonák meggyógyuljanak és újból életerős tagjai legyenek a társadalomnak.

A hadisebeszet fogalma már az ókorban is ismeretes volt. Régi római írók munkáiban olvashatunk olyan esetekről, hogy a harcban megsebesült katonát milyen eszközökkel gyógyították. Például, ha egy katonát nyíl sebesített meg, akkor elsősorban a nyilat távolították el a sebtől, majd megtisztították a sebet és elállították a vérzést. Érdekes volt az a megállapítás is, hogy a sós tengeri vízben dolgozó halászenberek sebe nem gennyed el, különösen akkor, ha a sebez nem nyulnak hozzá kézzel. Ez az érdekes megfigyelés a só fertőtlenítő, illetve a tisztátalan kéz fertőző hatását világítja meg.

Az ókor meglehetősen fejlett orvostudományra után

a középkorban

visszaesés mutatkozott. Ezt a visszaesést nagyon előmozdította az a téves felfogás, hogy a levegő árt a sebnak. Mindenféle olyan orvosi tanok terjedtek, hogy a fertőzések egyedüli oka a levegő, tehát legjobb, ha a sebet genny önti el. Eppen ezért sohasem engedték begyógyulni a sebet, hanem inkább kitágtították.

A XV. század közepéről származó följegyzésekben olvashatunk először lövés

ből eredő sebekről. A lövéses seb óriási félelmet keltett, mert azt hitték, hogy a golyó mérgező anyagokat visz a testbe. Ezt pedig úgy akarták meggátolni, hogy a lövéses sebekre kecsketejét, forró olajat öntözgettek.

A háborus sebeszet a XVI. század elején indult komolyabb fejlődésnek. Ekkor már közmisert harci eszköz volt az ágyu is, amely a végtagokat valószággal leszakította. 1535-ben érszorítót használtak a vérzés megszüntetésére, a fertőzés ellen pedig tizes vassal és forró olajjal védekeztek. Akadt, aki a hadisérülteket sebet nyulszórral, pókhálóval és mohával takarta be, — elképzelhetjük, hogy ez az eljárás nem volt valami nagy gyógyító hatással.

A XII. század

új fordulatot

jelentett a hadisebeszetben. Az orvostudomány ekkor kezdte használni a nagyítóüveget és a nagyítóval való vizsgálatok során felfedezték, hogy a sebekben rothadó anyagok és mező lények is vannak. Ekkor már a seb rothadása elleni szereket is használták. Ugyancsak ekkor állapították meg azt is, hogy igen sok sebhelyesség ragados és a ragályt a kőzőszerek viszik át egyik sebről a másikra. A levegőtől való félelem azonban már nem számít meg a XVII. században sem.

Napoleon császár egyik híres sebeszet vallott és hirdette legelőször, hogy a súlyos háborus sérülteket föltétlenül

meg kell operálni. Ő vezette be a hadi kórházakat is, amelyek a harcok során mindig odavándoroltak, ahol a legnagyobb szükség volt rájuk.

Amikor az erőskaliberű, acélhüvelyes fegyverek kezdtek elterjedni, a hadisebeszet új fordulponthoz jutott. Ezek a modern golyók kis sebet ütöttek úgy a be-, mint a kihatolásnál és éppen ezért levezték el hamarosan kumanus, azaz emberies, jóindulatu golyóknak. Az ágyugolyóiból eredő sebekkel kapcsolatban a németek megállapították, hogy a sebet nyitva kell hagyni, hogy a sebesült részt lehetőleg ki kell metszeni.

Ami a legmodernebb hadisebeszetet illeti, a tömegellátáson van a legtöbb ször a fősuly. Ehhez még hozzájárul a ténykedések gyorsasága is. A sebes teljes felkészültsége, a különféle esetekhez való gyors alkalmazkodni tudása csak a hadikórházakban nyilvánulhat meg.

A mostani világháboruban

már nemcsak az első segélyt nyújtó köztözhelyek, hanem sokszor maga a tábori kórház is az első vonal közelébe került. Az orosz fronton működő sebeszetek beszámolóiból is tudjuk, hogy csak akkor tudtak sikeresen, nagy műtétek segítségével megmenteni sebesülteket, ha mikódási helyüket — bár szabálytalanul — a fronthoz közel állították fel. Itt volt sikerrel elvégezhető a gyakran alkalmazott vértórtólesztés művelete is. Ezek az előretölti sebeszeti helyek csak akkor működhetnek eredményesen, ha a gyors elszállításról is gondoskodás történik. Az orosz harcokban a nagy távolságok miatt óriási nehézségek mutatkoztak, bár a sebesültállítás is motoros járművekkel történt. A tapasztalatok szerint legjobb szállítási eszköz a vasut. Bár a vonaton való szállítás ma jóval veszélyesebb, mint az elmult világháboruban, mert a légitámadások tönkretelhetik nemcsak a vonalat, hanem magát a sebesültszállító vonatot is. A legkíméletesebb sebesültszállító a repülőgép. De mivel a repülőgépek alkalmas fel- és leszállóhelyre van szükség, ez csak korlátozott mértékben alkalmazható.

A sérült élete sokszor a sebeszeti beavatkozás időpontjától függ. Az a béli-sérült például, aki tizenkét órán túl kerül műasztalra, elveszítetnek tekintetű. Tehát akkor nyújtjuk a legjobbat, ha minél hamarabb meg tudjuk az ilyen operálni. Természetes, hogy az ilyen beteg élete az operáció után is veszélyben forog a frontközelsége miatt, de ha távolabb akarták volna szállítani, ugy máj nem egész bizonyos a halála.

Örvendetes jelenség, hogy az előző világháborúval szemben a mostani háboru sebesültjeinek a halálozása a feltételek csökken.

Rádió

JULIUS 22, CSÜTÖRTÖK

BUCUREȘTI: 6.55 Hírek, zene. 12.45 Hírek. 13. Enekszámok. 13.40 Európai film. 13.50 Hírek német nyelven. 14 Hírek. 14.15 Közlemények. 14.50 Zenekari hangverseny. 15.40 Katonák üzenek. 16.40 Hírek orosz nyelven. 17 Zenekari előadás énekszámokkal. 18 Előadás a régi București-ről. 19 Hírek német nyelven. 19.15 Kamarazene. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek. 20 Két zongorás hangverseny. 20.20 Ének. 20.40 Előadás nagy könyvtárakról. 21 Szimfonikus hangverseny. 22 Hírek, sportesemények. 22.15 Közlemények. 22.20 Könnnyi nyári zene.

BUDAPEST I.: 6.45 Torna, hírek, zene. 10 Hírek. 10.15 Zenekar. 11.15 Kamarazene. 12.10 Rádiózenekar. 12.40 Hírek. 14 Szalózene. 14.30 Hírek. 15 Cigányzene. 15.30 Felolvasás. 16.20 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul. 16.45 Hírek. 17 Szórakoztató zene. 17.30 Takarékoság. 18 Táncezen. 18.50 Hírek. 19 Hanglemezek. 19.55 Közvetítés. 22.20 Hanglemezek. 20.30 Olasz zene. 21 Felolvasás. 21.25 Zenekar. 21.40 Hírek. 22.15 Zenekar. 23.10 Beethoven-szimfónia. 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 18.55 Szórakoztató zene. 19.40 Táncelemek. 20.40 Egyfelvonásos.

Apróhirdetések

HÁZAK, FÖLDEK, szőlők, malmok eladása, vétel, cseréje minden árfokozatban. Hatschek-ügynökség Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95. (576)

MŰ-TÖMEST, (stoppolást), mű-szöveget, nyakkendő-fordítást legszebben, legmegbízhatóbban készítünk. Arad, Avram Iancu-tér 2. első emelet. (149)

80 KAT. HOLD földbirtok, aradi határban, gazdasági felszereléssel, épületekkel, nagy gyümölcsösökkel bérbeadó. Érdeklődni Burza, vaskereskedés, Arad. (151)

VARRÓGÉPET, kerékpárt, veszek. Sambura, Arad, Banatului-u. 12. szám. (150)

MINDENES főzőnőt alkalmazok Ghiorocra. Érdeklődni: Arad, Radnai-ut 35 szám. 3. ajtó alatt. (957)

VARRÓLEÁNYOKAT alkalmazok állandó munkára. Ottilia-varroda, Arad, Metianu-u. 3. (958)

KÉZISZÖVŐSZEK olcsón eladó. Ugyanott műszöveget vállalnak. Arad, Nicu Filipescu-utca 32 szám, 4. ajtó. (931)

KONYHASZEKRENY, konyhaasztal, két-személyes hencser, összecusukható vaságy eladó. Arad, Oituz-utca 111 szám. (933)

FELSŐRUHA-varráshoz tanulóleányt felfogadok, Cim Reclama-nál. Arad, Eminescu-u. 4. (934)

NYELVÓRÁKAT adok román, német, francia, olasz nyelvből, 50 lej óránként. Előké-szíték 4 elemi, 4 liceumi osztályra. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (932)

ELTARTANÁNK öreg embert vagy öreg asszonyt ingó és ingatlan vagyonáért. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (935)

ANGORA-nyulak eladók. Arad, Vlaicu-ut 82. (936)

LAKATOS-segédet állandó munkára felfogadok. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (939)

KÖTÖTT gyapjú egyenruha, fürdőruha, női és gyermek-ruhák, alig használt állapotban lévőek, eladók, Vennék 37-es fiu bakancsot vagy cipőt. Arad, Nicu Filipescu-utca 17. (937)

EGYSZERŰ hálószoba-butor olcsón eladó. Arad, Brezoianu-ut 67. (938)

NAGYON FINOM, tiszta selyem paplan és recessipke-függönyök eladók. Arad, Eminescu-utca 16 szám, első emelet, 4. ajtó. (929)

ELADÓ finom férfiöltöny, női ruha. 36-os női cipő, szövetfüggöny, divánnyílus, ablak-redőny, tető-ablaküveg, fagyaltgép. Arad, Balasa-ut 180. Ugyanott különbejáratu, szép butorozott szobába lakótársat keresek. (940)

HAROMAJTÓS szekrény, hintaszék, egyéb butor eladó. Arad, Closca-utca 12. I. em., 7. (941)

EMPIRE-stílusú uriszoba, kitűnő állapotban lévő, eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (942)

MUNKASLEÁNYOKAT felfogad Jenciu nyomdája, Arad, Carol-körút 6. (943)

MŰVELT NEMET NŐ délelőtti foglalkozást keres 1 vagy 2 gyermek mellé, jó fizetéssel. Rimpl Margareta, Arad, Dorobantilor-utca 1 szám. (944)

PEKMŰHELY-kemence falura, felszereléssel kiadó. Arad, Saguna-ut 166. (945)

FÜSZER-NAGYKERESKEDELMI üzlet, teljes berendezéssel, eladó. Arad, Regele Ferdinand-körút 17. (946)

UJ, VILLASZERŰ, kétszobás, parkosított udvari ház 500.000 lejért eladó. Arad, Rânducei-utca 9, Gutzjarb-telep. (960)

SZEPESSY-féle mély gyermekkocsi eladó. Arad, Saguna-ut 61. (963)

FÜSZER-ÜZLETHELYISÉG kiadó augusztus 1-től. Arad, Cogalniceanu-utca 6. (934)

Limisoara Temesvári **CURSO-MOZI** előadások 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 38-95
MASCAGN. nagymester személyesen vezényel!
AZ OPERA KIRALYNŐJE
Játsza: a milánói Scala művészszerelője. — A Scala primadonája, a Scala tenoristája. ONC 73

NAGY, süllyeszínhő Singer-gép; cin fürdő-kád és fekete férfiöltöny eladó. Arad, Graniceilor-utca 18. (932)

2-DARAB Emerge külső kerékpárgumi, jó állapotban, eladó. Cim Reclama-nál. Arad, Eminescu-u. 4. (961)

KIFOGASTALAN, idősebb főzőnő uri házhoz ajánlkozik, vidékre is megy. Szabó Lajos kefekötő, Fancota. (965)

SÖTÉTKÉK Panker-gyártmányu mély gyermekkocsi eladó. Arad, Petru Rares-utca 8 szám, Mossótyz-telep. (966)

MAGÁNOS hástulajdonosó gondozácha venne nyugdíjast vagy olyan egyént, a ki-nek biztos megéhetése van. Cim Reclama-nál. Arad, Eminescu-u. 4. (967)

VENNÉK keveset használt, korszerű ebéd-lőt. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (970)

KÉZITASKA, szalmából készült, szép filé-virágokkal díszítve, olcsón eladó. Timisoara, II., Preot I. Bontila-utca 13, 2. ajtó (5472)

GÉPIRÓNÓ, több évi irodai gyakorlattal, állást keres. Ajánlatokat a timisoarai ki-adóhivatalba „Félnapra is” jelígre kér. (5293)

SZERELŐT, kihordó kocsiat (hadí szolgálat alól mentes), üvegmosó asszonyt félnapra azonnal felfogadnak. Cim: „Hercules”-szalkvizgyár, Timisoara III., Ion Vasii-u. 4. (5370)

VASKERESKEDŐT, kicsinybeni eladásra, azonnal felfogadnak. Cim: Thelmann Vilmos vaskereskedése, Timisoara, II., Traian-téren.

CSERÉLNEM vagy eladnám Szarájtán lévő 13-holdas földemet (kaszáló és szántó). Érdeklődni: Braşov, Aurel Vlaicu-u. 67. (4241)

Ma a filmek filmje:
Bécsi út
A Strauss-zene, Why Frisch, ma a Holst, Hans Moser, Leo Lugennel.
Előadások 3, 5, 7, 9. Vasárnap 11:30-kor matiné 30 lejes helyárakkal.

ELADÓ 7 darab üres méhkas, Ignat'-rendszerű. Cim: Raicu-utca 1, Arad. (538)

KONYHASZEKRENY, konyhaasztal, két-személyes hencser, összecusukható vaságy eladó. Arad, Oituz-utca 111. (975)

TELJES mahagoni hálószoba és kifogástalan állapotban lévő férfiöltöny, karsu ter-metre való, eladó. Arad, Crisan-utca 7. udvari lakás. (971)

BECSÜLETES, munkaszerető bejárónőt azonnal felfogadok. Arad, Tribunal Aven-tu 25 szám, Ciorgogariu. (972)

ELADUNK 35 kg. kénport, 25 kg. réz-galicot, rafiat, 12 mm uj, békebeli vászon-osövet, csappal, Szőlőtermelőknek sok szük-séges cikket. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (974)

PAPLANOKAT készít, használtakat átdol-goz Giliek. Arad, Baritiu-utca 8, Avram Iancu-tér mellett. Ugyanott újjádozott paplan eladó. (977)

JÓ HÁZBÓL való fiut felfogadnak műse-resz-tanulónak. Cim: Kleitsch István, Ti-misoara I., Lonovici-u. 5. (5346)

HADÍ SZOLGÁLAT alól mentes pék állást keres. Más állast is vállal. Timisoara II., Dorobantilor-u. 10, 2. ajtó. (5186)

TISZTVISELŐ, román, magyar, német nyelvismerettel bír, valamint bankkereske-delmi és ügyvédi gyakorlattal rendelkező, állást keres. Ajánlatokat „Szerény” jelígre a timisoarai kiadóhivatalba kér. (5475)

LAKÁSCSERE, Cseréném az erzsébetvá-rosi piactérnél fekvő, villában lévő mély-színti (szuterén) lakásomat jözsefvárosi la-kásért. Lehet kétszobás is. Ajánlatokat „Sürgős” jelígre a timisoarai kiadóba ké-rek. (5476)

KERESEK augusztus 15-re megbízható, jól főző komoly, kifogástalan szakácsnőt. Je-lentkezni d. e. Cim: Câmpeanu őrnagy, Ti-misoara, Regele Ferdinand-körút 1b, II. emelet, 7. A déli órákban. (5470)

CURSO-MOZI, Arad TELEFON 23-64
Előadások 3, 5, 7 és 9 órák
Ma bemutató! rászár kiállítású filmpereit, filmbemászó dallamokkal
Amikor az asszonyok hallgatnak
Johannes Heesters — Hansi Knoteck — Hilde von Stolz vidám alakításával.
3 óra or matiné 45 lejes egyse helyárakkal.

ELTARTANÁNK öreg embert vagy asz-szonyt ingó és ingatlan vagyonáért. Cime-ket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (976)

PÉNZTARNOKNŐI állást vállal megbí-zható, gyakorlott leány. Ajánlatokat „Meg-bízható munkacso” jelígre a timisoarai ki-adóhivatalba kér.

HÁZASPAR hároméves kisleánnyal két szo-bából, konyhából és fürdőszobából álló la-kást keres augusztus 1-re. Cimeket „P. J.” jelígre a timisoarai kiadóba kérek. (5294)

GYERMEKKOCSI, korszerű, kifogástalan gumikkal, valamint szép, tiszta gyermekágy fiókkal, eladó. Timisoara, IV., Fröbl-utca 36, II. em. 25. (4232)

43-as BAKANCS erős, kifogástalan álla-potban lévő, eladó. Timisoara, V., Crisan-u 19, Hamburger. (5445)

PÉNYKÉPESZ-tanult vagy leányt, jó csa-ládbólvalót, felfogadnak fizetéssel. Cim: „Greta” fényképzési műterem, Timisoara, Lonovici-u. 2. (5474)

FÜRÉSZES (favágó) kocsi alkalmazást nyer. Timisoara, Carol-körút 47, a fakeres-keedésben. (5473)

KÉT NAGY, 10 méter hosszú, 5 méter szé-les raktár kiadó. Timisoara, Popovici Bär-cianu-u. 54. (5462)

POLOSKAIRTÁST, butorok, festmények, fémtárgyak stb. tisztítását és rendbeho-zatát vállalja „Polux”, Timisoara II., Samuil Micu-u. 18. (A viztorony mellett.) (5469)

TOLÓSÜLYOS-mérleg, ezer kg-os, tizedes-mérleg, ötszáz kg-os, löszerszám, tűzifa-apritógép (gép-balta), valamint könnyű ra-koncák, kocsik eladók. Baron Leopold, Ti-misoara II., Dragasani-u. 3. (5463)

FORUM-MOZI, ARAD látvbeszélő 2-10
Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.
Ma! Bemutató! Az év legbájosabb vigátféla
Egy leánynevelő intézetben
A főszerepben az olasz filmművészei legkitűnőbb kettőse LILIA S LVI és AMEDEO RAZZARI

KORSZERŰ, 2-ajtós, diófurniros szekrény, 1 lakkozott hálószoba sürgösen eladó. Ti-misoara IV., Budai Deleanu-u. 7/3. (5487)

KORSZERŰ, diófurniros hálószoba és kor-szerű konyhabutor sürgösen eladó. Timi-soara, III., Memorandului-u. 110. (5485)

BEJARONÓT, rendeset, megbízható, fel-fogadnak. Timisoar II., Cantacuzino-u. 4, II. em., 20. ajtó. (5465)

KORSZERŰ, diófából készült hálószoba, konyhabutor, 3+1 rádió, 5-égs, régi művi, ebédlőbe való csillár és tanulónak való ír-asztal eladó. Timisoara II., Balaz-u. 19. (5462)

SÖTÉTKÉK freskoszövetöltöny és frottir szövetü fürdőköpeny eladó. Megtekinthe-tők d. u. 1—4-ig. Timisoara II., Traian-tér 2, I. em. 18. Hátulsó udvar. (5461)

JÓL FŐZŐ mindenest felfogadnak azonnal. Jó fizetést adnak. Timisoara II., Atrud-u. 12. (5460)

FELVONÓ-kezelőt (lift-boyt) azonnal fel-fogadnak Timisoaran, a Hotel Pension Central-ban. (5459)

CSINOSAN berendezett butorozott szobát átutazónak, esetleg lakrésznek (garszon-lakásnak) kiadnék. Cim a timisoarai ki-adóhivatalban. (5458)

GYÖNYÖRŰ gyermek-sportkocsi és kötő-gép eladó. Használatára megtanítjuk és munkával állandóan ellátjuk. Timisoara IV., Pop de Basesti-u. 25. (5459)

BORBÉLYSEGÉDET és fodrászot az-onnal felfogadnak. Fizetés 6—8 ezer lejig. Ti-misoara II., Daclor-u. 10. (5455)

EGYEDÜLALLÓ, művelő urhoz elmennék házvezető-őnek, Címek: Timisoara I., Diaconovici Loga-körút 9. (5454)

TAKARITÁST vállalok félnapra. Esetleg egész napra is megyek. Mosást is válllok. Timisoara IV., Fröbl-u. 27, a házmester-nél. (5453)

KOCSIST, szabad lakással, valamint mu-nkásokat felfogadnak fetelepre. Cim: Timi-soara III., Romulus-u. 23. (5462)

FŐZÉSHEZ értő, idősebb bejárónőt fel-fogadnak. Cim: Timisoara III., Memorandului-u. 20, alsó esengő. (5451)

JÓ PIANINÓT megörizne és jókarban tar-tana megbízható családd. Esetleg vételről is lehet szó. Ajánlatokat a timisoarai kiadó-hivatalba „Pianinó” jelígre kérnek. (5450)

FÜRDŐTRIKÓ, uj és 7 ablakra való zsaru-gáter eladó. Timisoara I., Gheorgie Lazar-u. 3, 4. ajtó. (5449)

BEJARÓ szakácsnót egész napra, a mai vi-szonyoknak megfelelő fizetéssel állandó al-kalmazásra felfogadnak. Cim: Potichen-cukrászda, Timisoara IV., Carol-körút 14. (5448)

FEMCSISZOLÓT azonnal felfogadnak. Cim Ing. Benjámín. Timisoara IV., Vacarescu-u. 15. (5446)

ELADÓ 37-es, uj, szürke női cipő, 37½-es fekete szandál, 5 méter kitűnő ruha-anyag, disz-asztalterítő, lenvászonból ké-szült, kézimunka; továbbá különféle, kifo-gástalan állapotban lévő női ruhák, karsu termetre való. Kézitáskák, házi iskolapad, elemista tanulónak való, valamint gyermek részére való vaságyba alkalmas sodronybetét. Timisoara, III., Odobescu-u. 21, 2. ajtó. (5444)

ELADÓ Wertheim-pénzszekrény (kassza), íróasztal, raktári szekrények, 2 ovális kí-rakatszék, pinceállványzat, padlászhol-mik és süvegek. Szul gyógyyszerész, Timi-soara II., Cantacuzino-u. 2. (5443)

RENDES bejárónót keresek félnapra azon-alra vagy augusztus 1-re. Ellátást is ad-nak. Timisoara III., Memorandului-u. 4, 4. ajtó. (5442)

KIADÓ szoba butorozva vagy üresen. Timi-soara III, Cluj-u. 20. Mayer. (5441)

TIMISOARA-Belvárostól 4 m-re 20 hold föld az aradi ut mellett, tanyával és fel-szereléssel részes munkáltra kiadó. Timi-soara II., Apatu-u. 30. (5456)